

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ЛЪЧЕЗАРНАТА КНЯГИНЯ
ПЕРСИЙСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Имало едно време в едно далечно царство княз, който бил едничко чедо на баща си и майка си.

Князът бил страстен ловец. Като излезе от вкъщи, понякога не се връщал и по цели дни.

Царят и царицата седели веднъж и си приказвали.

— Много надалеч отива нашият син — казала царицата. — Страх ме е да не му се случи някакво нещастие.

— Най-голямото нещастие, което би могло да му се случи — рекъл царят, — е да отиде към юг и да попадне случайно в царството на Лъчезарната княгиня.

— Че какво ще му направи тя?

— Разправят, че баща ѝ убивал всички, които поискат да се оженят за нея.

На сутринта царицата казала на княза:

— Ще те помоля за нещо, сине мой. Обещаваши ли да ме слушаш?

— Обещавам, мамо.

— Когато излизаш по лов, върви, накъдето желаш, само недей отива към юг.

— Защо, мамо?

— Недей ме пита защо.

— Добре, няма да отивам.

И наистина князът се стараел да избягва забранената посока, макар че любопитството го подтиквало да узнае какво има там.

Ала веднъж, като подгонил една сърна, той се отдалечил в гората много навътре. Стигнал до един гъсталак, от който напразно се мъчил да излезе. Като се лутал, толкова се забъркал, че не можел вече да определи къде е изток, запад, север, юг. Тръгнал, накъдето му видят очите.

По едно време излязъл на широка поляна, заобиколена от дървета. По тях били накацали сума папагали: брой нямали. Всички били хубави, пъстри и едри. Князът решил да убие един. Прицелил се и пуснал една стрела. Но напразно. Стрелата не ударила птица. Всички папагали хвъркнали, само един останал.

Тоя папагал бил цар на папагалите.

С ядовит глас креснал той на отлитащото ято:

— Хей, безобразници! Не ви ли е срам да оставяте царя си в опасност? Наместо всички да се грижите за мене, вие гледате да избягате, а мене да оставите. Разбойници!

Като се раздал тоя гневен глас, папагалите се опомнили и почнали да се връщат един по един назад и да кацат по дърветата около поляната.

Тогава царят папагал им казал:

— Ако не се бяхте прибрали, щях да ви наклеветя на Лъчезарната княгиня и тя щеше да ви накаже. На едни щеше да отреже кълвуните, на други — опашките, а на трети — крилата.

Князът се смаял, като чул, че птица говори с човешки глас. Наистина, той бил виждал неведнъж папагали да говорят, но те говорели безсмислици, каквито са научили от хората. А тоя папагалски цар говорел като същински човек — той изказвал свои мисли, ненаучени от никого.

Па и коя ще бъде тая Лъчезарна княгиня? Къде живее тя?

Князът отишъл под дървото, на което бил кацнал папагалският цар, и го запитал:

— Коя е тая Лъчезарна княгиня, която спомена преди малко? Къде ѝ е царството? По кой път се отива там?

Царят папагал отговорил надменно:

— Ти не можеш отиде там, дето живее Лъчезарната княгиня. Нито пък, ако отидеш, ще те пуснат да я видиш. Дори и в царството ѝ не можеш припари. Най-добре ще направиш, ако се върнеш, отдето си дошъл.

Но князът настоял:

— Ако не ми кажеш по кой път се отива в царството на Лъчезарната княгиня, ще избия със стрели всичките ти поданици.

— Другиго плаши! — рекъл папагалът гордо. — Твоите стрели не могат да направят нищо на нашето племе. Нали хвърли една? Удари ли папагал? Толкова ще удариш, ако пуснеш и всичките си стрели. Ала аз ще ти кажа по кой път се отива в земята на Лъчезарната княгиня, та дано намериш там смъртта си, както са я намирали сума момци преди тебе. Ако тръгнеш натам, дето се изправя слънцето на пладне, и вървиш все направо, ще стигнеш в царството, за което питаш.

Царският син се върнал в двореца и казал на родителите си, че ще тръгне да търси Лъчезарната княгиня.

И царят, и царицата викнали из един глас:

— Синко, не ти трябва да отиваш в онова проклето царство. Който е тръгнал затам, не се е върнал. Ти си ни едничка рожба. Какво ще правим без тебе?

Но князът настоял на своето: ще върви, та ще върви. Трябвало да го приготвят за път. Царят му дал най-хубавия си кон и най-доброто оръжие, а царицата му омесила сладки банички.

Князът яхнал коня и потеглил към юг. На пладне стигнал до една горичка. Слязъл да си почине и да закуси. Извадил баничките, обаче не можал да хапне от тях, понеже били пълни с мравки.

Хвърлил ги и рекъл:

— Щом толкова се харесват на мравките, нека ги изядат.

Като казал тия думи, пред него излязъл един едър мравей, който бил цар на мравките.

— Княже — казал той, — ти ни направи голямо добро. Никога не ще го забравим. Да беше друг на твое място, щеше да избие мравките и да изяде млинчетата. А ти не само пожали моя народ, но му даде и много храна. Ако ти потрѣбва някога нашата помощ, извикай ме. Аз ще дойда веднага.

— Благодаря ти — рекъл князът и тръгнал по-натам.

Стигнал до една гъста гора. Там видял един тигър, който се тръшкал от болки и ревял, та цепел гората.

Момъкът го запитал:

— Какво ти е, тигре, та ревеш тъй?

— В крака ми има трън — отвърнал звярът, — затова рева. Не знам къде да се дiana от болки. Не мога да стъпя. Лежа и се търкалям, а жена ми ми носи храна.

— Аз ще ти помогна — рекъл князът, — ала не знам дали след това няма да ме изядеш. Хората казват: „На тигър вяра да нямаш.“

— Ах, момко — казал звярът, — моля ти се, помогни ми! Никога не ще ти забравя добрината, която ще ми направиш. Не само няма да те разкъсам, но и ще гледам да ти се отплатя с каквото мога.

— Дай си тогава лапата — да видя.

Тигърът си протегнал лапата и князът извадил тръна.

Като вървял все на юг, момъкът видял на една поляна четирима момци, че се карат за нещо.

— Защо се карате? — запитал ги той.

Един от момците му отговорил:

— Да ти кажем право, нападнахме хижата на един стар факир и откраднахме четири неща. Ето ги тук: килим, който лети, като седнеш на него; торба, от която можеш да извадиш всичко, каквото поискаш; кофа, която се напълва с вода, щом пожелаеш, и тояга, която брани човека от врагове. Още от сутринта се караме за тия четири неща и не знаем как да си ги поделим. Всеки от нас иска да вземе всичките, защото с тяхна помощ ще може да открадне каквото си иска, да избяга и да се отърве от преследване.

Князът си казал на ума:

„Тия хора са опасни. Ако им оставя вълшебните предмети, ще извършат с тяхна помощ големи престъпления. Най-добре ще направя да им ги отнема.“

— Знаете ли какво ще направим? — рекъл той на крадците. — Аз ще хвърля четири стрели, а вие ще ги потърсите да ми ги донесете. Който намери първата, ще вземе килима, който намери втората — торбата, който намери третата — кофата, а който намери четвъртата — тоягата. Струва ми се, че тъй ще бъде най-справедливо. Съгласни ли сте?

— Съгласни сме — отвърнали крадците.

Царският син пуснал една стрела, която се издигнала много нависоко и се изгубила. И четиримата крадци се затекли подире ѝ, а князът слязъл от коня, седнал на килима, прибрал торбата, кофата и тоягата и казал: „Искам да отида в царството на Лъчезарната княгиня.“

Килимът се издигнал бързо във въздуха и се понесъл към юг. Не след дълъг летеж князът видял един много голям град с високи къщи, кули, храмове и дворци. Килимът забавил летежа си и слязъл.

Князът прибрал всичко в килима, свързал го на вързоп и го метнал на гърба си, па тръгнал към града. На края на града видял някаква колиба. Една бабичка седяла на прага и кърпела дрехи.

Царският син се спрял и поздравил бабата.

Тя му отвърнала на поздрава и го попитала отде е.

— Отдалеко ида, бабо — отвърнал той. — Уморен съм. Би ли ме пуснала да преспя в твоята колиба?

— Не мога — рекла бабата. — Царят на тая земя не пуска чужденци. Ако узнае, че съм те прибрала, ще ме убие.

— Никой нищо няма да узнае, бабо. Ще пренощувам, па ще си вървя.

— Добре тогава. Но утре трябва да станеш рано и да си вървиш още пред изгрев-слънце.

Влязъл в колибата. Бабата се запретнала да готви вечеря.

— Недей се мъчи, бабо — й казал князът. — Ядене има и за двама ни. Извадил торбата, па рекъл:

— Я да видим, торбичке, е какво ще ни нагостиш.

От торбата се подали две златни блюда, пълни догоре с вкусна гозба.

— Заповядай, бабо, да вечеряме!

Бабата се зачудила на тая вълшебна торба, от която излизат готови гозби, но не рекла нищо.

След вечерята тя станала и взела менците да иде за вода.

— Няма нужда, бабо — рекъл царският син. — Вода има.

Извадил кофата, па й рекъл:

— Я да видим, кофичке, пълна ли си, или празна!

И кофата се напълнила догоре с вода. Тогава бабата не се стърпяла и рекла:

— Ти, синко, трябва да си магьосник. Друг не може да има такава торба и такава кофа.

А царският син й отвърнал:

— Не съм магьосник, бабо, но тия неща са наистина вълшебни. Те са били на един факир.

Мръкнало се. Бабата не запалвала ни огън, ни свещ.

Момъкът казал:

— Ако нямаш свещ, бабо, да извадя ли от торбата? Нима цяла нощ ще стоим на тъмно?

— Царят не дава да се пали вечер огън. Когато се мръкне съвсем, неговата дъщеря излиза на чардака пред двореца и сяда да плете. Тя свети толкова силно, че осветява целия град с околността му. Става светло, като че ли е ден.

Малко след това наистина в колибата нахлула силна светлина. Князът не се стърпял: излязъл да види. Всред града се издигало високо бърдо. Навръх него бил съграден царският дворец. На един чардак седяла на златен престол млада хубавица. Дрехите ѝ били изтъкани от златни и сребърни жици, дългата ѝ златиста коса се спускала чак до

земята, а на главата ѝ блестяла корона от скъпоценни камъни и бисер. Лицето на момата светело като месечина, дори по-силно. Светели и дрехите ѝ, и короната, и косата. Под сиянието на нейната хубост нощта се превръщала на ден.

Дълго я гледал князът. После се прибрал в колибата и запитал бабата.

— Как се казва тая хубавица?

— Името ѝ е Лабам — отвърнала бабата, — но всички я наричат Лъчезарната княгиня. Цял ден тя прекарва в двореца. Никой не я вижда. Мръкне ли се, излиза на чардака и тогава, който не си е свършил дневната работа, довършва я на светло. Към полунощ княгинята се прибира и чак подир туй всички заспват. Такъв е обичаят в нашия град.

И наистина, когато настъпило полунощ, Лъчезарната княгиня изчезнала. В града притъмняло. Паднала отново нощ.

Бабата рекла на княза:

— Хайде, синко, да спим, че утре ще ставаш рано.

И легнала, та заспала като мъртва.

Но на царския син не се спяло. Седнал на килима и казал:

— Искам да се намеря при Лъчезарната княгиня.

След миг той бил вече в покоите на Лабам. Момата спяла дълбоко. Около нея спели дванадесет хубави моми — нейни робини.

Момъкът взел торбата и казал тихо:

— Торбичке, можеш ли да напълниш стаята с цветя? Но гледай да бъдат от най-хубавите и най-уханните, каквито има по света.

След малко от торбата почнали да излизат големи саксии с цветя, кое от кое по-хубави и по-миризливи. Те се наредили на пода, по полиците и дори на леглото — навсякъде, дето намерили празно място.

А князът се върнал с килима в колибата на бабата.

На заранта робините на княгинята станали първи. С голяма почуда видели те многото цветя в стаята. Но никоя не могла да разбере кой ги е донесъл. И никой в двореца не могъл да им каже.

Събудила се и Лъчезарната княгиня.

— Отде са тия хубави цветя? — попитала тя.

— Не знаем — отвърнали момите-робини. — Когато се събудихме, видяхме ги наредени по стаята.

— Трябва да ги е купил баща ми — рекла княгинята.

Обадили на царя. Той дошъл да види цветята и останал възхитен от тяхната хубост.

— Кой ли ще ги е донесъл? — рекъл. — Запитайте стражите кой е влязъл тази нощ в двореца.

Стражите отговорили, че не е влизал никой.

В това време бабата събудила своя гостенин и му напомнила, че трябва да си върви.

— Ако царят узнае, че си нощувал в моята колиба, ще ме накаже със смърт. Ставай скоро да си вървиш.

Но царският син ѝ се примолвил да го остави.

— Много съм уморен — казал той, — па съм и болен. Остави ме още един ден и една нощ да си почина.

Бабата се съгласила. Тя и не мислела вече след това да подканва царския син да си отива, защото плащал скъпо-прескъпо за нощувката. От торбата той вадел и храна, и дрехи, и всичко друго, каквото потрябва.

Когато се мръкнало, Лъчезарната княгиня излязла отново да свети на гражданите. След полунощ, когато се прибрала, князът пак се озовал в покоите ѝ. Тоя път той извадил от торбата едно голямо було — толкова голямо, че можело да покрие не спалнята на княгинята, а и целия дворец. То било изтъкано от най-тънки златни жици и извезано със сребърна везба, представяща пеперуди, цветя, охлювчета и риби. За да се побере в стаята, трябвало да се сгъне на четиридесет и осем ката. Но и тогава то си оставало прозрачно като въздуха. Князът го метнал върху спящите моми и си отишъл.

На заранта княгинята се събудила с приятна изненада, като видяла скъпоценното було, с което била заметната. Тя извикала майка си и ѝ казала:

— Виждаш ли какво хубаво нещо намерих тая сутрин? Не знам кой ми го е донесъл, както не знам и отде са се взели хубавите цветя, които бяха наредени вчера заран в стаята. Навярно боговете са ми пратили всички тия подаръци. Те искат може би да ми кажат нещо. Какво искат да ми кажат, мамо?

— Не знам, дъще — рекла царицата. — Може би искат да ти кажат, че скоро ще се омъжиш.

Бабата тоя ден не напомнила на царския син, че е обещал да си отиде. След полунощ той наново се озовал в покоите на Лъчезарната

княгиня. Но тоя път бил облечен в разкошна премяна, която извадил преди това от вълшебната торба.

Княгиня Лабам спяла дълбоко. Князът поискал от торбата да му даде един вълшебен пръстен от злато, украсен с много скъпоценни камъни. Сложил го внимателно на пръста на спящата мома. Ала пръстенът бил толкова тежък, а пръстът на княгинята — толкова нежен, че китката ѝ увиснала, както увисва крехко цвете, на което е кацнала едра пчела.

Княгинята се пробудила и като видяла пред себе си непознат мъж, уплашила се.

— Не бой се, княгиньо — казал ѝ кротко момъкът. — Аз не съм лош човек.

— А кой си ти и откъде си?

— Аз съм царски син. Баща ми живее много далече оттук. Дошъл съм да те искам за съпруга. Ако си съгласна, приеми тоя пръстен, който сложих на ръката ти.

— Ти ли си донесъл цветята и булото?

— Да, аз ги донесох, за да ти ги подаря. Понеже спеше, оставих ги.

— Благодаря ти. Приемам пръстена. Но ще те предупредя, че баща ми е много строг. Той ще се ядоса, като узнае, че е дошъл чужденец в царството му, и ще иска да те накаже. Ще гледам да го убедя да ти прости. Хайде сега си върви — да не те видят робините. Ако те види някоя от тях, ще се развика, та стражите ще те уловят и баща ми ще те убие.

След като си отишъл царският син, княгинята повикала майка си.

— Мамо — рекла, — твоите думи почват да се сбъдват. Синът на един далечен цар е дошъл да ме иска за жена. Даде ми тоя пръстен. От него са и цветята, па и булото. Моля те, иди при царя и му обади. Страх ме е да не поиска да убие момъка. Князът се крие в колибата на една бабичка накрай града.

Като се съмнало, царицата отишла при мъжа си и му разказала всичко.

Царят бил наистина строг човек.

— Щом толкова ме молите — рекъл, — най-сетне няма да придирям твърде. Ще му простя, че е дошъл въпреки моята заповед. Но щом иска да му дам Лабам, ще трябва или да извърши всичко,

което ще му поръчам, или да бъде наказан със смърт. Такива са моите условия. Пратете хора да му кажат това.

Царските пратеници отишли в колибата и предали на момъка царската повеля. Бабата, като разбрала, че гостенинът ѝ е дошъл да иска Лъчезарната княгиня, почнала да го увещава да се откаже от тая мисъл.

— Сума царе и князе са идвали да искат княгинята, ала всички са изгубвали живота си. Царят е много хитър; той измисля такива неща, че никой не може да ги направи. И тебе ще погуби.

Но князът не се разколебал.

Като отишъл в двореца, царят го посрещнал прекалено любезно и казал:

— Княже, щом толкова ти се иска да ми станеш зет, с радост ще те приема. Само че преди това ще трябва да свършиш една малка работа. Ще ти дадат триста кила сусамено семе. До довечера ще трябва да извадиш от него всичкото масло, що съдържа. Не направиш ли това, ще бъдеш обезглавен.

Отвели княза в един двор. Там лежели чували, пълни със сусамено семе. Имало и големи стискалка за масло. Царските слуги изсипали семето в стискалата и си отишли.

Князът се замислил. Не за един ден, а и за десет не би могъл той да изстиска всичкото семе, дори и да би имал силата на исполин.

Но ето че си спомнил за царя на мравките. Повикал го. Мравият цар дошъл.

— Моля ти се — рекъл му князът, — помогни ми. Карат ме да изстискам маслото от всичкия тоя сусам. Това не е работа като за мене: до довечера трябва да я свърша, а аз досега не съм вадил масло от сусамено семе.

— Остави тая работа на мене — казал мравият цар. — След два-три часа ще я свърша.

Той събрал всички мравки, които били свободни в това време. Те полазили в стискалата, прояли зърната и маслото потекло от тях. Съдовете за масло се напълнили. Когато мравките си отишли, князът натиснал по веднъж-дваж всяко стискало и изцедил останалото масло.

На мръкване царят отишъл да види какво е направил князът. Той се учудил, като видял, че работата е свършена.

— Добре — казал, — ти, изглежда, си трудолюбив момък. Но не знам дали си смел. Утре заран ще дойдеш пак. Чака те втора работа.

Каква била тая работа?

Бащата на Лабам се занимавал с магьосничество. Той бил хванал два дявола, прилични на чудовища: с глави на змейове, с крила на прилепи, с тела на крокодили и с лъвски нозе. С тия два дявола трябвало да се бори князът и да ги убие.

Но още като излязъл от колибата на бабата, момъкът извикал тигъра. Звярът се явил и князът го помолил да му помогне в борбата.

— На драго сърце — отвърнал тигърът, — ала трябва да извикам и тигрицата: сам не мога да се боря с два дявола. Па и ти ще помагаш с вълшебната тояга.

Момъкът поискал от торбата да му даде две златни огърлици и ги сложил на двата звяра, па ги повел към двореца.

— Ето ме — рекъл на царя, — идвам да се боря с дяволите. Можеш да ги пуснеш. Както виждаш, вода си и ловджийските кучета.

Царят заповядал да отключат вратата на онази килия, дето били затворени чудовищата. Тигърът и тигрицата ги посрещнали яростно, а князът пуснал вълшебната тояга и ѝ заповядал да удря дяволите, додето ги пребие. Не трябвало много време, за да се свърши тая работа.

Но Лабаминият баща не дал и тоя път дъщеря си на княза.

— Още една работа те чака — рекъл. — Ела утре пак.

Когато князът отишъл в двореца, царят му казал:

— В големия двор на моя летен дворец, който се намира на седем дена път оттук, съм заповядал да изкопаят едно езеро. Почвата е песъчлива, та водата попива. Но много ми се иска езерото да се напълни с вода и да има в него риба. Твоята последна работа ще бъде тая: да напълниш езерото с вода и да пуснеш в него по два чифта от всички риби, каквито се въдят в езерата по цялата земя. Това трябва да направиш за един ден и една нощ.

Князът побързал да се качи на вълшебния килим, като взел със себе си и другите предмети. След миг се намерил в летния дворец. Най-напред заповядал на торбата да изтърси толкова глина, че да се покрие цялото езеро. После накарал тоягата да набие яко глината, че да се залепи о пясъка. След това кофата трябвало да напълни езерото с

вода, а най-сетне от торбата трябвало да излязат всички риби, които желяел да има царят, и да скочат в езерото.

Тая работа се свършила още същия ден. Преди да се свечери, момъкът се намерил в колибата на бабата и легнал спокойно да спи.

На другата заран отишъл при царя.

— Слушай, приятелю! — рекъл му царят. — Какво се бавиш още? Нали трябваше да заминеш за летния дворец? Бързай, че не ще успееш до довечера да свършиш работата.

— О, аз я свърших вече! — казал князът. — Иди да видиш.

Царят пратил хора да проверят дали наистина езерото е готово и има ли в него риба. След две седмици пратениците се върнали и казали на своя господар:

— Царю честити, да видиш чудо невидяно! Езерото е пълно догоре с бистра вода. Всякакви водни растения цъфтят в него. Какви ли не цветя има: румени лотоси, бели водни перуники, синкави звънчета и зелени водорасли. А рибите, които плуват, не могат се описа: толкова са много и тъй са хубави те! Едни са сребристи като лунна светлина; други — златисти; трети — червени; четвърти — черни като абанос; пети — пъстри като тигър. Като ги загледа човек, не може да си откъсне очите от тях.

— Щом това е истина — казал царят, — този момък заслужава да му дам княгиня Лабам.

Сватбата станала с голямо тържество. Като се минали няколко месеца, Лъчезарната княгиня се качила със своя съпруг на вълшебния килим, за да отидат в царството, отдето бил родом князът.

И много години след това тя живяла, за да свети над това царство и да носи щастие на хората.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.